

(204. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet tot wijziging van het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1898.

De toelichtende memorie, die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Het Loo, den 8sten Juli 1899.

WILHELMINA.

(204. 2.)

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken van eene wijziging van het Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1898, vastgesteld bij de wetten van 29 Januari 1898 (*Staatsblad* n°. 34), 6 Juni 1898 (*Staatsblad* n°. 133), 14 Juli 1898 (*Staatsblad* n°. 177), 6 December 1898 (*Staatsblad* n°. 257) en 31 December 1898 (*Staatsblad* n°. 307);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

De volgende artikelen van hoofdstuk V der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1898, worden verhoogd, te weten:

Artikel 3. Bureel- en lokaalbehoeften en drukwerk, daaronder begrepen het weeggeld van den werkman voor het uitvoeren van steendrukwerk en correctiekosten, met *elf duizend zeventienhonderd gulden* (f 11700) en daardoor gebracht op *zeven en veertig duizend zeventienhonderd gulden* (f 47700).

Artikel 50. Bijdrage in de kosten van verpleging van behoeftige krankzinnigen, met *achtien duizend gulden* (f 18000) en daardoor gebracht op *tweehonderd acht en twintig duizend gulden* (f 228000).

Artikel 51. Onderstand, kosten van vervoer, daaronder begrepen afhaling en begeleiding uit buitenlandsche of Nederlandsche gemeenten, verpleging en begravenis van armen, bedoeld in artikel 3 der wet van 16 December 1858 (*Staatsblad* n°. 84), van kracht gebleven volgens artikel 16 der wet van 1 Juni 1870 (*Staatsblad* n°. 85) en van buitenlands verblijvende of van daar in Nederland komende en gekomen arme en zieke meerderjarige en arme hulpelooze minderjarige Nederlanders; kosten voortvloeiende uit het overbrengen naar en verpleging in gestichten voor krankzinnigen van arme krankzinnigen wier woonplaats in het Rijk niet is te vinden, en kosten van vervoer van zulke arme, uit die gestichten ontslagen verpleegden, zoo naar Nederlandsche gemeenten als naar buitenlands, gelijk mede kosten van begravenis van zoodanige arme krankzinnigen, met *vijf duizend vijfhonderd gulden* (f 5500) en daardoor gebracht op *zeven en twintig duizend vijfhonderd gulden* (f 27500).

Artikel 67. Kosten van de examens van hen die een diploma of getuigschrift verlangen volgens de wet van 25 December 1878 (*Staatsblad* n°. 222), met inbegrip van reis- en verblijfkosten

en vacatiegelden van de leden der examen-commissiën, met *twee duizend vierhonderd gulden* (f 2400) en daardoor gebracht op *acht en twintig duizend negenhonderd gulden* (f 28900).

Artikel 110. Reis- en verblijfkosten en vacatiegelden der leden van de commissiën tot het afnemen der eindexamens voor de hogere burgerscholen en de Polytechnische School, benevens verdere kosten van die examens, met *vier duizend tweehonderd gulden* (f 4200) en daardoor gebracht op *vijf en veertig duizend tweehonderd gulden* (f 45200).

Artikel 129. Bijdrage en vergoeding door het Rijk aan de gemeenten in de kosten van haar lager onderwijs, ten gevolge van artikel 45 der wet tot regeling van het lager onderwijs, gewijzigd bij die van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175) in verband met art. 5 der wet van 8 December 1889 (*Staatsblad* n°. 175), met *zes en tachtig duizend gulden* (f 86000) en daardoor gebracht op *drie millioen vierhonderd zes en dertig duizend gulden* (f 3436000).

Artikel 133. Reis- en verblijfkosten en vacatiegelden der leden van de commissiën tot het examineeren van hen die eene der akten van bekwaamheid, vermeld in art. 56 onder a en b, of eene akte van bekwaamheid voor de handwerken of voor de vrije en orde-oefeningen der gymnastiek, vermeld in artikel 65bis der wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 28 Januari 1897 (*Staatsblad* n°. 57) wenschen te ontvangen, benevens verdere kosten van die examens, met *elf duizend eenhonderd gulden* (f 11100) en daardoor gebracht op *honderd zes duizend eenhonderd gulden* (f 106100).

Artikel 137. Reis- en verblijfkosten van de in het vorig artikel bedoelde ambtenaren, huishoudelijke en verdere uitgaven betreffende het aan hen opgedragen toezicht, met *vijf duizend gulden* (f 5000) en daardoor gebracht op *vijftien duizend gulden* (f 15000).

Artikel 152. Reis-, verblijf- en bureelkosten der landbouwen- en tuinbouwleeraren, benevens kosten van werktuigen en platen en van vergaderingen, met *twee duizend zes honderd gulden* (f 2600) en daardoor gebracht op *zesien duizend vierhonderd vijf en zeventig gulden* (f 16475).

Artikel 207. Jaarwedden en verdere belooningen van het onderwijzend en bedienend personeel bij de normaalschool voor teekenonderwijzers, met *twee gulden vijftig cents* (f 2,50) en daardoor gebracht op *veertien duizend negenhonderd twee gulden vijftig cents* (f 14902,50).

Artikel 2.

De volgende artikelen van hoofdstuk V der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1898, worden verminderd, te weten:

Artikel 69. Schadeloosstellingen, subsidiën en verdere uitgaven tot wering van epidemische en besmettelijke ziekten, daaronder begrepen de gevolgen van den beet van dolle honden bij menschen, kosten van begraving van in 's Rijks ziekenbarakken aan besmettelijke ziekten overleden personen, die metterwoon in eene andere gemeenten gevestigd waren, kosten voortvloeiende uit de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 35) alsmede bevordering der koepokinenting.

Kosten der Staatcommissie ingesteld om te onderzoeken, welke maatregelen behooren te worden genomen ter voorkoming van de voor de volksgezondheid schadelijke verontreiniging van openbare wateren en reis- en verblijfkosten van de Nederlandsche afgevaardigden naar het congres van hygiëne en demographie in 1898 te Madrid te houden, met *vijf en zeventig duizend gulden* (f 75000) en daardoor gebracht op *honderd duizend gulden* (f 100000).

Artikel 124. Bijdrage aan normaallessen en aan hoofden van scholen voor door hen opgeleide personen, die de akte, bedoeld in art. 56 onder a der wet op het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij het Koninklijk besluit van 28 Januari 1897 (*Staatsblad* n°. 57) hebben verkregen, met

drie en dertig duizend vijfhonderd gulden (f 33 500) en daardoor gebracht op honderd vier en zeventig duizend vijfhonderd gulden (f 174 500).

Artikel 132. Bijdrage door het Rijk in de jaarwedden van onderwijzers aan bijzondere scholen, ten gevolge van art. 54 bis der wet tot regeling van het lager onderwijs, zooals dat is gewijzigd bij de wet van 13 September 1895 (*Staatsblad* n°. 159), met acht en dertig duizend twee gulden vijftig cents (f 38 002,50) en daardoor gebracht op een miljoen vijf en twintig duizend negenhonderd zeven en negentig gulden vijftig cents (f 1 025 997,50).

Artikel 3.

Ten gevolge van voorschreven verhoogingen en verminderingen wordt het totaal der Iste afdeling van gezegd hoofdstuk verhoogd met elf duizend zeshonderd gulden (f 11 700); dat der IIde afdeling verhoogd met drie en twintig duizend vijfhonderd gulden (f 23 500); dat der IVde afdeling vermindert met twee en zeventig duizend zeshonderd gulden (f 72 600); dat der Vde afdeling verhoogd met vier en dertig duizend zeshonderd zeven en negentig gulden vijftig cents (f 34 797,50); dat der VIde afdeling verhoogd met twee duizend zeshonderd gulden (f 2 600) en dat der VIIde afdeling verhoogd met twee gulden vijftig cents (f 2,50).

Lasten en bevelen dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Binnenlandsche Zaken.

(204. 3.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Artikel 1.

Artikel 3. Bij de begrooting voor 1898 werd voor de uitgaven uit dit artikel te kwijten toegestaan eene som van f 36 000, gesplitst als volgt:

a. bureelbehoeften	f 6 500,00
b. druk- en bindwerk en correctiekosten.	13 500,00
c. licht	2 100,00
d. brandstoffen	2 000,00
e. briefporten en andere uitgaven	1 700,00
f. onderhoud en schoonhouden der gebouwen.	3 200,00
g. aankoop en onderhoud van meubelen	3 500,00
h. waterverbruik	500,00
i. uitgaven wegens oprichting der afdeling Landbouw	3 000,00
	<hr/>
	f 36 000,00

Uitgegeven werd op:

a. bureelbehoeften	f 6 450,41
b. druk- en bindwerk en correctiekosten.	19 302,14
c. licht	1 595,42 ⁵
d. brandstoffen	2 233,45
e. briefporten en andere uitgaven	2 645,73
f. onderhoud en schoonhouden der gebouwen.	4 211,51 ⁵
g. aankoop en onderhoud van meubelen	4 125,75
h. waterverbruik	163,32
i. uitgaven wegens oprichting der afdeling Landbouw	6 887,15 ⁵
	<hr/>
	f 47 619,89 ⁵

Op dit artikel is derhalve een tekort ontstaan in ronde cijfers van f 11 700.

Gelijk uit vorenstaande cijfers blijkt, werd meer uitgegeven dan toegestaan een bedrag van ruim f 5800 wegens meerdere kosten van drukwerk. De uitgaven voor de inrichting, waarin begrepen die wegens stoffeering en meubileering van het gebouw waarin de afdeling landbouw is gevestigd, hebben de daarvoor toegestane som overschreden met bijna f 3900, terwijl de oprichting dier afdeling mede oorzaak is geweest van het ontstaan van tekorten op andere onderdeelen van uitgaaf, in totaal bedragende ± f 2000.

Het begrotingsartikel behoeft derhalve eene verhooging met f 11 700.

Artikel 50. Hoezeer nog niet alle declaratiën bij het Departement van Binnenlandsche Zaken zijn ingekomen, kan reeds als zeker worden aangenomen dat de uitgaven de toegestane som met f 18 000 zullen overschrijden, zoodat het begrotingsartikel eene verhooging met dat bedrag behoeft.

Artikel 51. Voor rekening eener gemeente werd sedert 6 Mei 1879 in een daarvoor bestemd gesticht verpleegd een arme krankzinnige. Nader bleek dat de lijder in bedoelde gemeente geen woonplaats had en werd een onderzoek daarnaar ingesteld. Dat onderzoek bracht aan het licht dat binnen het Rijk geene gemeente als woonplaats van den lijder was aan te wijzen, weshalve de kosten zijner verpleging behoorden te komen ten laste van het Rijk.

Dientengevolge moest dit artikel worden bezwaard met eene buitengewone uitgaaf van f 4 661,70.

Ook is het artikel gebleken ontoereikend te zijn tot bestrijding der gewone uitgaven.

Eene verhooging der toegestane som met f 5500 is daarom noodzakelijk.

Artikel 67. De som bij dit artikel toegestaan is, ten gevolge van het steeds vermeerderend aantal examens, onvoldoende gebleken om daaruit de noodige uitgaven te bestrijden.

Artikel 110. De vermeerdering van het getal adspiranten bij de eindexamens, vooral bij die der Polytechnische School, heeft meer uitgaven geëischt dan geraamd konden worden.

Artikel 129. Meerdere uitgaven dan waarop gerekend is voor door gemeenten ondernomen schoolbouw en waarin door het Rijk overeenkomstig artikel 45 der wet op het lager onderwijs 25 pet. is bij te dragen, is oorzaak van de voorgestelde verhooging.

Artikel 133. Door de groote toeneming van het getal aspiranten voor het examen ter verkrijging der akte van bekwaamheid, bedield in artikel 56, onder a, der wet tot regeling van het lager onderwijs en der akte voor de vrije orde-oefeningen der gymnastiek was de toegestane som ontoereikend om de uitgaven te bestrijden.

Artikel 137. Er moest meer worden uitgegeven dan waarop gerekend was wegens de aanschaffing van teekentafels, kasten, gordijnen en verder meubilair en het aanbrengen van spreekbuizen en verlichting in de nieuwe in gebruik genomen bureaux.

Artikel 152. Het bedrag onder dit artikel uitgetrokken voor reis- en verblijfkosten der landbouw- en tuinbouwleeraren is gebleken onvoldoende te zijn. De som die tot bestrijding der daarvoor gedane uitgaven alsnog zal worden vereischt, wordt begroot op f 2600, met welk bedrag mitsdien dit artikel wordt verhoogd.

Artikel 207. De raming van het bedrag der belooningen welke aan het onderwijzend personeel der Rijksnormaalschool voor teekenonderwijzers worden toegekend naar gelang van het aantal leerlingen en lesuren, is gebleken f 2,50 te laag te zijn. Deswege wordt artikel 207 met gemeld bedrag verhoogd.

Artikel 2.

Artikel 69, 124, 132. Minder uitgaven dan geraamd maken de voorgestelde verminderingen mogelijk.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
H. GOEMAN BORGESIOUS.